

INICI DE RUTA MOLÍ NOU

1

Ruta Natural del Patrimoni Industrial

Inici de la Ruta Natural del Patrimoni Industrial

Aquest itinerari interpretat et portarà a través de camins i senders per les restes d'un paisatge natural antropitzat que al llarg dels segles s'ha constituït com a espai d'abastiment de matèries primeres, productes i aliments per a donar servei a una creixent població a l'Alcora, des de la fundació al 1727 de la Real Fabrica del Comte d'Aranda: mines, molins, teuleries, forns de transformació i l'aprofitament de l'aigua.

Durant el recorregut et creuaràs amb diferents rutes senyalitzades (PR-120, PR-357, SL-90 i el sender de la Ferrissa). Fixa't bé amb els mapes que t'indicanen la teua posició i el següent punt d'informació.

Molí Nou o de Matraca (1782)

A partir de 1727, amb la instal·lació de la Real Fabrica del Comte d'Aranda, la població de l'Alcora augmentarà de forma significativa degut a la necessitat de mà d'obra per als treballs propis de la factoria i per a l'abastiment de matèries primeres, necessitant infraestructures i més aliment per a la població.

En 1782 el Comte d'Aranda sol·licita la instal·lació d'un nou molí fariner per a abastir les necessitats de la localitat. Nàixerà així el que encara es denomina Molí Nou i que en èpoques més recents prendrà el nom del seu moliner i posterior propietari, "Matraca".

El Molí Nou o de Matraca ha anat evolucionant des de la primigenia construcció a 1782. Amb la ambada de la indústria del taulell fins i tot s'hi instal·larà una fabrica, i el molí destinarà part de les seues instal·lacions a la muntura de vernís.

El Molí Nou conserva gran part de la seua estructura de muntura de farines i pinsos a la sala del molí, amb 2 sistemes de muntura i una màquina de "limpia". També conserva part de 5 carcassus, mecanismes inferiors de movimentació per força hidràulica.

Inici de la Ruta Natural del Patrimoni Industrial

Este itinerario interpretado te llevará a través de caminos y senderos por los restos de un paisaje natural antropizado que a lo largo de los siglos se ha constituido como espacio de abastecimiento de materias primas, productos y alimentos para dar servicio a una creciente población en l'Alcora, desde la fundación al 1727 de la Real Fabrica del Comte d'Aranda: minas, molinos, tejerías, hornos de transformación y el aprovechamiento del agua.

Durante el recorrido te cruzarás con diferentes rutas señalizadas (PR-120, PR-357, SL-90 y el sendero de la Ferrissa). Fíjate bien en los mapas que te indicarán tu posición y el siguiente punto de información.

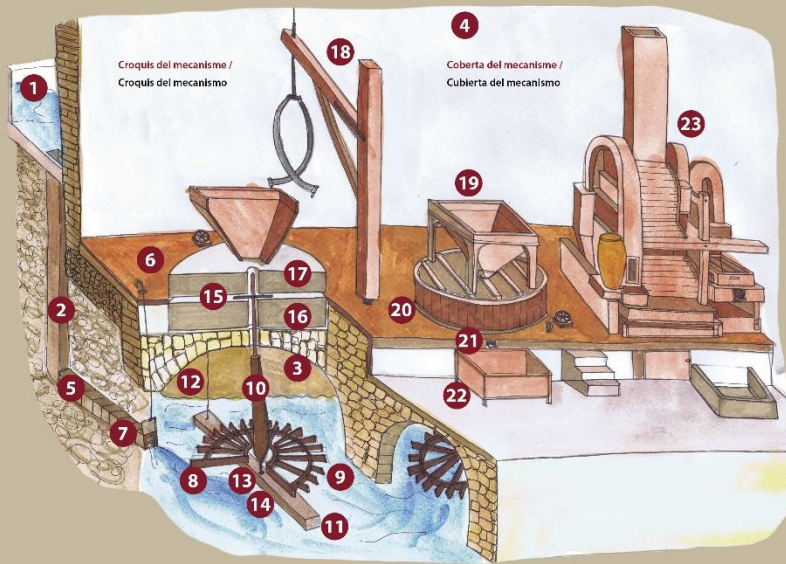
Molino Nuevo o de Matraca (1782)

A partir de 1727, con la instalación de la Real Fabrica del Comte d'Aranda, la población de l'Alcora aumentará de forma significativa debido a la necesidad de mano de obra para los trabajos propios de la factoria y para el abastecimiento de materias primas, necesitando infraestructuras y más alimento para la población.

En 1782 el Comte d'Aranda sol·licita la instal·lació de un nou molí fariner per a abastecer les necessitats de la localitat. Nàixerà així el que totavia se denomina Molí Nou i que en èpoques més recents tomarà el nombre de su molinero y posterior propietario, "Matraca".

El Molí Nou o de Matraca ha ido evolucionando desde la primigenia construcción en 1782. Con la llegada de la industria del azulejo incluso se instalará allí una fabrica, y el molí destinará parte de sus instalaciones a la muntura de barniz.

El Molí Nou conserva gran parte de su estructura de muntura de harinas y piensos en la sala del molí, con 2 sistemas de muntura i una màquina de "limpia". També conserva parte de 5 carcassus, mecanismos inferiores de movimentación por la fuerza hidràulica.

Auto la col·laboració de i Con la col·laboració de

ESQUEMA COMPLETO DEL FUNCIONAMIENTO DEL MOLINO

Podemos dividir los espacios del molino hidráulico en 4: la balsa, el cubo, el cárcavo y la sala del molino. La energía cinética y potencial del agua se transformará en la fuerza de trabajo necesaria para molinar.

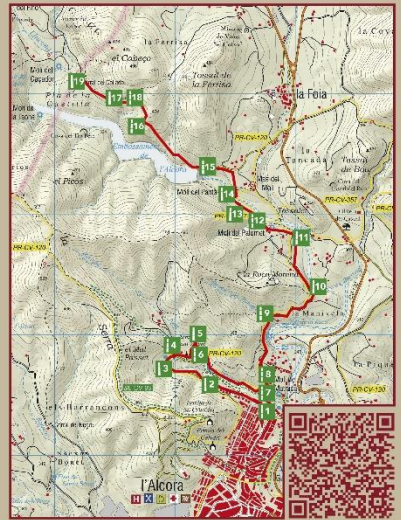
Para ver su funcionamiento os recomendamos analizar este sistema completo de molino:

1. Balsa: recull l'aigua de la séquia major a l'altura necessària per a crear un salt d'aigua amb suficient potència.
Balsa: recoge el agua de la acequia mayor a la altura necesaria para crear un salto de agua con suficiente potencia.
2. Cup: pou per on baixara l'aigua de la bassa fins al carcav, acumulant i augmentant l'energia de l'aigua.
Cubo: pozo por donde bajará el agua de la balsa hasta el cárcavo, acumulándola y aumentando la energía del agua.
3. Carcav: espai que conté la maquinària de recepció i transformació de l'energia de l'aigua en moviment del molí.
Cárcavo: espacio que contiene la maquinaria de recepción y transformación de la energía del agua en movimiento del molino.
4. Sala del molí: espai de control de la maquinària del carcav i on està la maquinària de muntura i neteja del gra o altres materials. Sala del molino: espacio de control de la maquinaria del cárcavo y donde se encuentra también la maquinaria de muntura i limpieza del grano u otros materiales.
5. Botana: forat d'entrada d'aigua des del cup a la sagetilla.
Botana: agujero de entrada de agua desde el cubo al saetín o saetilla.
6. Ganxo / comporta: controlat des de la sala del molí, permet obrir la comporta que posarà en moviment la roda, permetent també donar més o menys velocitat de gir a la roda. Paradera: controlado desde la sala del molino, permite abrir la compuerta que pondrá en movimiento la rueda o rodozo, permitiendo también dar más o menos velocidad de giro a la misma.
7. Sagetilla o sagetilla: canal que conserva la força de l'aigua fins la seva arribada a la roda. Es tracta d'una estructura de grans dimensions elaborada amb fusta i ferro que conté a la part final la comporta o ganxo. Saetín o saetilla: canal que conserva la fuerza del agua hasta su llegada al rodozo. Se trata de una estructura de grandes dimensiones elaborada con madera y hierro que contiene en la parte final la paradera.
8. Roda: element de fusta i ferro de forma rodona que descriu un moviment circular amb el xoc de la força de l'aigua. Rueda o rodozo: elemento de madera y hierro de forma redonda que describe un movimiento circular con el choque de la fuerza del agua.
9. Aïeps o paletes: situades a la perifèria de la roda permeten rebre la força de l'aigua i transformar-la en moviment. Alábes: situados en la periferia de la rueda permiten recibir la fuerza del agua y transformarla en movimiento.
10. Arbre: eix de secció quadrada per baix de la roda i secció circular per dalt de la mateixa, comunica el moviment de la roda a la mola volandera de la sala del molí. Àrbol: eje de sección cuadrada por debajo de la rueda y sección circular por encima de la misma, comunica el movimiento de la rueda a la piedra volandera de la sala del molino.
11. Banc: estructura de fusta, ferro i coure on està el dau i on recolza i gira l'arbre del molí.
Banco: estructura de madera, hierro y cobre donde está la ranja y donde apoya y gira el árbol del molino.
12. Alçador de moles: mecanisme amb estructura de ferro que s'acciona des de la sala de moles i permet elevar i baixar el banc. Amb aquesta acció la pedra volandera s'apropa més o menys a la sotana. Aquest mecanisme permet molinar el material més o menys fi. Alivio: mecanismo con estructura de hierro que se acciona desde la sala de moles y permite elevar y bajar el banco. Con esta acción la piedra volandera se acerca más o menos a la sotana. Este mecanismo permite molinar el material más o menos fino.
13. Gorroneira: element de ferro situat a l'extrem inferior de l'eix i que descansa sobre del banc. Gorrón: elemento de hierro situado en el extremo inferior del eje y que descansa sobre el banco.
14. Dau: punt a sobre del banc on recolza la gorroneira. Podia estar elaborat en bronze.
Ranja: punto por encima del banco donde apoya gorrón. Podría estar elaborado en bronce.
15. Nadilla: peça metàl·lica situada al forat central de la mola volandera on s'acobla l'extrem superior de l'arbre, transmetent-li el moviment de gir. Lavija o navja: pieza metálica situada en el agujero central de la piedra volandera donde se acopla el extremo superior del árbol, transmitiéndole el movimiento de giro.
16. Mola sotana: mola de pedra fixa amb dibuixos en relleu que permeten la correcta muntura del material o del blat.
Piedra solera: muela de piedra fija con dibujos en relieve que permiten la correcta muntura del material o del trigo.
17. Mola volandera: mola de pedra mòbil amb dibuixos en relleu que permeten la correcta muntura del material o del blat.
Piedra volandera: muela de piedra móvil con dibujos en relieve que permiten la correcta muntura del material o del trigo.
18. Oúlna: mecanisme d'abraçadora mòbil que permetia alçar les moles per a realitzar treballs de repicat dels dibuixos. Cabria: mecanismo de abrazadera móvil que permitía levantar las muelas para realizar trabajos de repicado de los dibujos.
19. Gronça: estructura de fusta amb un embut amb eixida regulable a la part inferior, per on es llença el material o el gra al interior de les espai intermoles. Tolva: estructura de madera con un embudo con salida regulable a la parte inferior, por donde se lanza el material o el grano al interior del espacio entre ambas muelas.
20. Estorac: recobriment de fusta o espart que impedeix la fuga del material molturat. Guardapolyvo: recubrimiento de madera o esparto que impide la fuga del material molturado.
21. Farinal: canal de sortida del material o el gra molturat. Harinal. Canal de salida del material o el grano molturado.
22. Farinera: Recipient que recull la farina o l'esmat molturat. Harnal: Recipiente que recoge la harina o el esmalte molturado.
23. Màquina de limpia: La màquina de la "limpia"

La "limpia" és una màquina on se separava el gra de la palla, les pedretes i d'altres cereals com la veza (algarrobia) o pessolins. El seu funcionament a través de la força hidràulica es componia de diferents mecanismes de tamizado, aspiración i humectación. El molí Nou, el de Palomiet i el Molí del Pontaró estaven dotats d'aquesta màquina. Al segle XX els tres molins van adaptar a la tecnologia de "limpia" una dinamo amb la que s'aconseguia transformar la força hidràulica en elèctrica per als molins.

Ruta Natural del Patrimoni Industrial					
1	Inici de ruta. Molí Nou	7	Molí de Matraca	13	La Fonteta
2	Forn del Poero	8	Bassa la vila	14	Molí del Comte d'Aranda
3	Mina d'argila	9	Barranc del Pelegrí	15	Embassament
4	Teuleries de Sant Vicent	10	Roca Morena	16	Fansa
5	Assut aljub de Sant Vicent	11	Assut	17	Font de la Ferrissa
6	Font de Sant Vicent	12	Molí de Palomiet	18	Mina de ferro
				19	Final ruta. Assut

Texts, imatges i Il·lustracions: Anna Mallol Olivares, Eladi Grangel Nebot, Teresa Artero Gornell, Vicenç Sancho Grangel, Una casa en la Luna, el Tossal cartogràfic. Ruta Wikiloc a càrrec dels alumnes del Puèrtolus Paridó: Ferran Ferris, Raúl Branchadell, Antonio Carriel i Àngel Guillén, Professor: Juan Carlos Orla Porcar.